

PROGRAM ISPITA

Ispit se polaže prema programu za polaganje ispita.

Ispit se sastoji iz dva dela.

Opšti deo ispita se polaže pismeno i sastoji se od samostalne izrade zadatka koji se odnosi na procenu rizika od katastrofa i to prema zadatom scenariju i zadatku sa smernicama za izradu procene koji se dostavlja u materijalu.

Na osnovu izrađene procene rizika od katastrofa izrađuje se plan zaštite i spasavanja za određenu elementarnu nepogodu ili drugu opasnost popunjavanjem obrasca koji se dostavlja u materijalu za ispit.

Poseban deo ispita se polaže usmeno.

I ISPITNA OBLAST – SISTEM ZAŠTITE I SPASAVANJA I UPRAVLJANJE VANREDNIM SITUACIJAMA

Normativno pravni okvir – deo koji se odnosi na sistem zaštite i spasavanja:

- Ustav Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 98/06) nadležnost Republike Srbije i jedinica lokalne samouprave u zaštiti i spasavanju građana i materijalnih dobara.
- Zakon o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama („Službeni glasnik RS”, broj 87/18)

1. Značenje izraza – pojmovnik
2. Načela
3. Subjekti i snage sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama
4. Plan smanjenja rizika od katastrofa
5. Eksterni plan zaštite od velikog udesa
6. Ovlašćenje i licenca za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja
7. Registar rizika od katastrofa
8. Zone neposrednog rizika
9. Nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova
10. Nadležnost ministarstava i organa državne uprave
11. Nadležnost autonomne pokrajine
12. Nadležnost jedinica lokalne samouprave
13. Prava i dužnosti privrednih društava i drugih pravnih lica
14. Subjekti od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje
15. Obaveze pravnih lica koja obavljaju određene delatnosti
16. Prava i obaveze udruženja, humanitarnih organizacija i visokoškolskih ustanova
17. Prava i dužnosti građana
18. Civilna zaštita – pojam
19. Lična i uzajamna zaštita
20. Mere civilne zaštite
21. Mera civilne zaštite – uzbunjivanje
22. Mera civilne zaštite – evakuacija
23. Mera civilne zaštite – sklanjanje

24. Mera civilne zaštite – zbrinjavanje ugroženih i nastradalih
25. Mera civilne zaštite – radiološka, hemijska i biološka zaštita
26. Zaštita od udesa i tehničko tehnoloških nesreća
27. Zaštita i spasavanje iz ruševina
28. Zaštita i spasavanje od poplava i nesreća na vodi i pod vodom
29. Zaštita i spasavanje na nepristupačnim terenima
30. Zaštita i spasavanje od požara i eksplozija
31. Zaštita od EOR
32. Prva i medicinska pomoć
33. Asanacija terena
34. Poverenici civilne zaštite
35. Jedinice civilne zaštite
36. Mobilizacija i aktiviranje jedinica civilne zaštite
37. Rano upozoravanje, obaveštavanje i uzbunjivanje
38. Služba 112
39. Sistem javnog uzbunjivanja
40. Jedinstveni evropski broj za hitne službe 112
41. Međunarodna saradnja

Podzakonska akta doneta na osnovu Zakona o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama koja se odnose na:

- metodologiju za izradu procene rizika i plana zaštite i spasavanja
- obrazovanje, sastav i način rada štabova za vanredne situacije
- određivanje subjekata od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje
- način korišćenja nepokretnih stvari, vozila, mašina, opreme, materijalno-tehničkih sredstava i način utvrđivanja nadoknade privrednim društvima i drugim pravnim licima i građanima usled izvršavanja obaveza
- obavezna sredstva i oprema za ličnu i uzajamnu zaštitu
- specijalizovane jedinice civilne zaštite

Zakoni:

- Zakon o ministarstvima
- Zakon o lokalnoj samoupravi – deo koji se odnosi na sistem zaštite i spasavanja
- Zakon o vodama – deo koji se odnosi na sistem zaštite i spasavanja

Rukovođenje u vanrednim situacijama

Vanredna situacija – pojam;

1. Nivoi proglašenja i ukidanja vanrednih situacija
2. Štabovi za vanredne situacije – način organizovanja
3. Sastav štabova za vanredne situacije
4. Opšte nadležnosti štaba za vanredne situacije
5. Republički štab za vanredne situacije
6. Pokrajinski štab za vanredne situacije
7. Okružni štab za vanredne situacije
8. Štab za vanredne situacije jedinice lokalne samouprave
9. Štab za vanredne situacije gradske opštine

II ISPITNA OBLAST – PROCENA RIZIKA OD KATASTROFA

Ovim delom programa definiše se oblast koja pojašnjava sadržaj, način i postupak izrade Procene rizika u skladu sa Uputstvom o metodologiji za izradu procene rizika i planova zaštite i spasavanja.

Osnova za ovaj deo programa je Zakon o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama i Metodologija za izradu procene rizika i planova zaštite i spasavanja.

1. Komunikacija i konsultacija – objasniti postupak organizovanja i sprovođenja ovog procesa na lokalnom, pokrajinskom i nacionalnom nivou – objasniti način određivanja učesnika u procesu izrade procene, određivanje nosioca izrade procene i uloga organa jedinica lokalne samouprave, organa državne uprave, naučnih ustanova i privrednih društava.
2. Određivanje konteksta – šta se podrazumeva pod određivanjem konteksta, ko organizuje aktivnosti i ko definiše učesnike?
3. Monitoring rizika – šta podrazumeva monitoring rizika i zašto je bitan za procenu rizika, šta se postiže monitoringom i ko ga sprovodi?
4. Utvrđivanje rizika – šta podrazumeva utvrđivanje rizika, zašto se sprovodi i ko ga vrši?
5. Procena rizika – šta se utvrđuje procenom rizika? – šta treba da sadrži procena rizika?
6. Analiza rizika – šta je analiza rizika i kada se vrši?
7. Evaluacija rizika i postupanje sa rizikom – objasniti pojam – objasniti za koje rizike se vrši postupanje (tretman) sa rizikom, značaj mera koje se preduzimaju u postupanju sa rizikom;
8. Položaj i karakteristike teritorije za koju se izrađuje procena rizika – objasniti za koje parametre se radi ovaj deo procene i objasniti svaki od sledećih parametara:
 - 8.1. Geografski položaj teritorije;
 - 8.2. Hidrografske karakteristike teritorije;
 - 8.3. Meteorološko-klimatske karakteristike;
 - 8.4. Demografske karakteristike;
 - 8.5. Poljoprivreda;
 - 8.6. Materijalna i kulturna dobra.
9. Kritična infrastruktura – šta je kritična infrastruktura, koje oblasti i koji objekti u tim oblastima predstavljaju kritičnu infrastrukturu?
10. Sadržaj procene rizika po nivoima (nacionalni, lokalni i nivo privrednog društva i drugog pravnog lica).
11. Identifikacija opasnosti – kako se vrši i šta podrazumeva? – navesti pojedine parametre na osnovu kojih se vrši identifikacija opasnosti za svaku konkretnu opasnost (zemljotresi, poplave, klizišta, ekstremne vremenske nepravilnosti i dr.).
12. Smernice za izradu scenarija – objasniti šta je scenario i šta sadrži, kako se radi i šta mora da ima u sebi i koje uslove mora da zadovolji?
13. Smernice za izradu procene rizika – šta je procena rizika i šta se njom postiže i sagledava.
14. Koje su štice vrednosti i koji su kriterijumi za svaku štice vrednost.
15. Procena verovatnoće – kako se određuje verovatnoća – objasniti tabelu za iskazivanje verovatnoće u smislu kvalitativnog određivanja kategorija verovatnoće preko učestalosti.
16. Procena posledica – objasniti način iskazivanja posledica po štice vrednosti preko tabela sa nivoima veličine posledica i kriterijumima za određivanje posledica.
17. Nivoi rizika – određivanje nivoa i prihvatljivosti rizika.

18. Matrice rizika – kako se izrađuju matrice rizika, šta se postiže matricama i objasniti koji su nivoi rizika i nivoi posledica?
19. Multi rizik – šta je multi rizik i šta obuhvata?
20. Tretman rizika – šta se podrazumeva pod tretmanom rizika, koje su operativne a koje preventivne mere koje se preduzimaju u tretmanu rizika?
21. Karte rizika – zašto se rade karte i šta se na njima unosi?

III ISPITNA OBLAST – PLAN ZAŠTITE I SPASAVANJA

Osnovni pojmovi o planu zaštite i spasavanja: pojam plana zaštite i spasavanja, šta je plan zaštite i spasavanja, ko ga izrađuje, šta je polazna osnova za izradu plana i na osnovu kojeg dokumenta se radi plan, na kojem nivou se rade planovi i ko ih donosi.

Plan zaštite i spasavanja – pojam, osnovne odredbe:

- nivoi i nosioci izrade planova zaštite i spasavanja;
- sadržaj planova zaštite i spasavanja: Republike Srbije, autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave, subjekata od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje, drugih nosilaca izrade.

Postupak u vezi davanja saglasnosti na planove zaštite i spasavanja:

Obaveze subjekata u procesu dobijanja saglasnosti na plan zaštite i spasavanja, nadzor, upravni postupak.

Podaci iz Procene rizika kao polazište za izradu plana zaštite i spasavanja, scenarija.

Metodologija izrade plana zaštite i spasavanja

Rano upozoravanje i pripravnost (spremnost)

- organizacija i funkcionisanje ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja,
- subjekti sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama odgovorni za preduzimanje mera pripravnosti,
- ko naređuje pripravnost i kome se uvodi a kome preporučuje pripravnost?
- mere pripravnosti (spremnosti) i postupci njihovog sprovođenja,
- način prijema i prenošenja naređenja za preduzimanje mera pripravnosti – spremnosti,
- način komunikacije i izveštavanja nadležnih organa i službi.

Mobilizacija i aktiviranje

- šta je mobilizacija a šta aktiviranje?
- ko se mobilise a ko se aktivira?
- sadržaj plana mobilizacije;
- aktiviranje štabova za vanredne situacije, stručno-operativnih timova, organa državne uprave i lokalne samouprave, subjekata od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje i poverenika civilne zaštite,
- mobilizacija jedinica civilne zaštite.

Zaštita i spasavanje po opasnostima (opšti i posebni prilozi po opasnostima)

– zaštite i spasavanja od poplava,

Kako se radi plan zaštite od poplava – ko ga izrađuje, na osnovu kojih propisa se radi?

Opšti i posebni sadržaj plana zaštite od poplava jedinice lokalne samouprave;

Kada se aktivira plan zaštite od poplava i šta se radi u pojedinim fazama odbrane od poplava; uloga vodoprivrede i uloga snaga zaštite i spasavanja;

– zaštite i spasavanja u slučaju zemljotresa,

Sadržaj plana zaštite od zemljotresa – opšti i posebni sadržaj;

Definisanje osnovnih mera koje naređuje štab za vanredne situacije opštine/grada;
Definisanje osnovnih operativnih mera i postupaka koje sprovode snage i subjekti zaštite i spasavanja grada/opštine;

– **zaštite i spasavanja od odrona, klizišta i erozija,**

Opšti i posebni sadržaj plana;

Definisanje osnovnih mera koje naređuje štab za vanredne situacije opštine/grada;

Definisanje osnovnih operativnih mera i postupaka koje sprovode snage i subjekti zaštite i spasavanja grada/opštine;

– **zaštite i spasavanja od šumskih požara i drugih požara na otvorenom,**

Opšti i posebni sadržaj plana;

Definisanje osnovnih mera koje naređuje štab za vanredne situacije opštine/grada;

Definisanje osnovnih operativnih mera i postupaka koje sprovode snage i subjekti zaštite i spasavanja grada/opštine;

– **zaštite i spasavanja od ekstremnih vremenskih padavina (nepogoda).**

Opšti i posebni sadržaj plana;

Definisanje osnovnih mera koje naređuje štab za vanredne situacije opštine/grada;

Definisanje osnovnih operativnih mera i postupaka koje sprovode snage i subjekti zaštite i spasavanja grada/opštine;

Mere civilne zaštite (opšti i posebni prilozi po merama civilne zaštite)

– **evakuacija,**

Definicija pojma evakuacije, vrste evakuacije, ko naređuje evakuaciju i ko su nosioci i izvršioci evakuacije?

Opšti i posebni sadržaj Plana evakuacije;

Definisanje osnovnih mera koje naređuje štab za vanredne situacije opštine/grada;

Definisanje osnovnih operativnih mera i postupaka koje sprovode snage i subjekti zaštite i spasavanja grada/opštine;

– **sklanjanje,**

Definicija pojma sklanjanja;

Ko naređuje sklanjanje, ko upravlja/rukovodi skloništima u toku korišćenja i ko izrađuje plan sklanjanja;

Opšti i posebni sadržaj plana;

Definisanje osnovnih mera koje naređuje štab za vanredne situacije opštine/grada;

Definisanje osnovnih operativnih mera i postupaka koje sprovode snage i subjekti zaštite i spasavanja grada/opštine;

– **zbrinjavanje ugroženih i nastradalih,**

Šta podrazumeva zbrinjavanje ugroženih i nastradalih, ko rukovodi aktivnostima a ko su nosioci aktivnosti?

Opšti i posebni sadržaj plana;

Definisanje osnovnih mera koje naređuje štab za vanredne situacije opštine/grada;

Definisanje osnovnih operativnih mera i postupaka koje sprovode snage i subjekti zaštite i spasavanja grada/opštine;

– **prva i medicinska pomoć,**

Opšti i posebni sadržaj plana;

Definisanje osnovnih mera koje naređuje štab za vanredne situacije opštine/grada;

Definisanje osnovnih operativnih mera i postupaka koje sprovode snage i subjekti zaštite i spasavanja grada/opštine;

– **asanacija terena,**

Opšti i posebni sadržaj plana;

Definisanje osnovnih mera koje naređuje štab za vanredne situacije opštine/grada;

Definisanje osnovnih operativnih mera i postupaka koje sprovode snage i subjekti zaštite i spasavanja grada/opštine;

Opšti i posebni sadržaj plana;

Definisanje osnovnih mera koje naređuje štab za vanredne situacije opštine/grada;

Definisanje osnovnih operativnih mera i postupaka koje sprovode snage i subjekti zaštite i spasavanja grada/opštine;

Upotreba snaga i subjekata zaštite i spasavanja:

- pregled angažovanja operativnih snaga,
- telekomunikaciono obezbeđenje,
- obezbeđenje, distribucija i raspodela goriva, vode i hrane,
- organizacija smeštaja operativnih snaga,
- organizacija zdravstvene zaštite pripadnika operativnih snaga,
- vođenje karte ugroženog područja sa podacima o delovanju operativnih snaga,
- finansijski aspekti angažovanja operativnih snaga.